

a tudíž též oprava parního stroje předpokládá vzhledem k tomu, že se zde jedná o bezpečnost života, zvláštní vědomosti odborné a spadá tudíž do oboru oprávnění strojníka; naproti tomu předpokládá na př. oprava strojů mláticích jen způsobilosti, jichž nadíti se lze též od výrobce strojů řezacích (obch. a živn. kom. v Linci). Ku stavbě strojů náleží též výroba elektrických lamp. Tyto musí, mají-li správně působiti, souhlasiti se silou proudu strojů dynamických a jen, když je tu vzájemná shoda, lze docíliti elektrického světla. Ježto pak nelze vyrobiti elektrické světlo právě tak bez lampy jako ne bez dynamického stroje a obě lze si jen ve spojení mysliti, nutno pokládati elektrickou lampu za část dynamického stroje. Ježto pak nelze upotřebiti dynamického stroje bez elektrické lampy, nutno tudíž považovati výrobu lamp a strojů za jedno odvětví výrobní. Není tudíž zřizování strojů dynamických a lamp vzhledem k těmto, žádnou samostatnou živností, jež by podléhala vlastnímu ohlášení, pokud se týče, zdanění (obch. a živn. kom. v Linci). Stavitelé strojů hospodářských mohou části strojové nejen pro sebe ze železa liti, nýbrž je též po spracování dále prodávati (obch. a živn. kom. v Praze). Zřizování strojů na čištění obilí, mletí ovoce a kruhadel (cetlíků) přísluší zhotovitelům strojů a náradí hospodářských. Tato živnost je živností svobodnou a není třeba průkazu způsobilosti. Tím však není vysloveno, že jsou též řemeslné živnosti, do jichž oboru spadá některý z uvedených článků, oprávněny k jeho výrobě (obch. a živn. kom. v Linci). Dílny a továrny na stroje neobchodují zpravidla s čepely mlýnských pil a pilníky; může se však přihoditi, že je za příčinou dokonalého zhotovení svých výrobků samy zhotovují neb odbírají a svým objednatelům dodávají, k čemuž jsou oprávněny dle § 37 živn. ř. Je-li spojena továrna na stroje se slévárnou, může též vyráběti a prodávati kovadliny. Převzala-li (továrna) zřízení pily, je též oprávněna všechny k tomu potřebné pomocníky jiných živností přibrati (obch. a živn. kom. v Celovci). Živnostenská výroba strojových řemenů hnacích je odvětvím řemeslné živnosti řemenářské a je tudíž třeba průkazu způsobilosti, chtějí-li živnost tu vykonávati jircháři; výroba ta přísluší tudíž ve městech řemenářům a, není-li jich na venkově, sedlářům (vým. dolnorak. místodrž. ze dne 1. února 1893 č. 5325). Netřeba zajisté podotýkati, že čerpadla a stříkačky zhotovují se dnes ve zvláštních továrnách, jež mají povahu továren na stroje. Stavba požárních stříkaček nespadá do živnostenského oprávnění mědikovců, nýbrž strojníků (obch. a živn. kom. ve Vídni) (viz sbírku dobrozdání »Frey-Maresch«).

Stromařství.

Stromařství počítati dlužno za zvlášť důležité odvětví zemědělství. Zvláštního upravení zákonného dostalo se jemu z toho důvodu, že i jiné veřejné, jmenovitě zdravotní zájmy toho žádají, by stromy byly náležitou měrou pěstovány a chráněny. Zájmy veřejné zastoupeny jsou při stromařství podobným způsobem, jako při lesnictví. I trestalo se již dle starších předpisů poškozování stromů a stromořadí podél veřejných silnic a cest jako přečin peněžitými pokutami a vězením. Kromě toho byl škůdce povinen k náhradě a mohl být přidržán k úhradě nákladů s vysazením nových stromků spojených. Poškození starých stromů bylo trestnějším, nově sazené stromy (místo poškozovaných) měly být tébož stáří; pokud to možno nebylo, měly se dáti za starý strom mladé stromky cenou jemu rovné (dek. dv. kanc. ze dne 13. ledna 1837 č. 21859). Dále bylo nařízeno, že se mají

při hlavních silnicích zakládati stromořadí po obou stranách (nejv. rozh. ze dne 29. ledna 1780 a dv. dek. ze dne 12. května 1781). Aby se povzneslo pěstování stromů ovocných a hedvábníků, byly vládou vypsány odměny (dv. dek. ze dne 3. ledna 1750, čís. pat. ze dne 16. srpna 1763).

Zákonodárství novější zasazuje se o povznesení stromařství jednak přímo, vydávajíc zvláštní předpisy, jednak nepřímo; sem náležejí předkem

1. v jednotlivých korunních zemích zemské zákony na ochranu zemědělství proti zhoubnému hmyzu. Dle zákonů těchto povinni jsou držitelé, poživatelé a pachtěři pozemků do konce března každého roku nebo do lhůty obecním představenstvem až do konce dubna prodlužitelné svoje stromy ovocné, ozdobné, keře atd. zbaviti housenek, vajíčků a pup a zničiti sebraná hnízda housenek a vajíčka jich.

2. K témuž cíli tíhnou zemské zákony na ochranu ptactva zpěvného a stěhovavého, které živí se většinou hmyzem, myšmi a zvířaty zemědělství škodlivými; i přispívají zákony tyto valnou měrou též k ochraně stromařství.

3. V jednotlivých řádech policie silniční jsou ustanovení na ochranu stromořadí podél silnic. K dohledu a střežení jich zavázáno jest služebnictvo policie silniční (cestáři), dále orgány policie místní a polní, stráž finanční a četnictvo.

4. V jednotlivých korunních zemích vydány byly dále zemské zákony o zakládání a ochraně stromořadí podél veřejných silnic a stanoví se zvlášť, jaké stromy sázeti se mají (rozložitě, ovocné stromy atd.), jak daleko mají být stromy od sebe vzdáleny, kdy se mají stromy u silnic vysazovati; spolu stanoví se tresty na svévolné oklestění nebo skácení stromů silničních; právo dozoru svěřeno úřadům, které však povinny jsou pečovati o vysazování nových stromů a doplňovati založená již stromořadí; konečně shledáváme tam tresty na poškození stromů a ustanovení o tom, které orgány povolány jsou k bezprostřednímu dohledu a ochraně silničních stromů.

Pych stromový t. j. poškození cizích stromů ze zlomyslnosti nebo ze svévůle, spadá v obor trestního zákona o poškození cizího majetku. Zákon trestní nemá ustanovení o pychu stromovém; podobné delikty trestají se jako zločin, přestupuje-li škoda vzešlá ze zlého úmyslu pachatelova 25 zl. (§ 85 a tr. z., § 362 a voj. tr. z.); jinak jsou jen přestupkem (§ 468 tr. z.), pokud se týká, přečinem (§ 741 voj. tr. z.).

Osnova nového trestního zákona přijala zvláštní ustanovení o pychu stromovém; vazbou nebo peněžitou pokutou až do 300 zl. má být trestán každý, kdo na cizím pozemku se stromů oloupá kůru nebo je oklestí nebo stromy poškodí zásekem, vrtáním, použitím řebříků nebo podobným způsobem; dále kdo na cizím pozemku proti záповědi vlastníkovi sbírá květy nebo houby se stromů nebo láme dříví stromů, má býti trestán vězením až čtrnáctidenním nebo peněžitou pokutou do 80 zl. (§§ 506 a 507 osnovy).

Střechy.

Řády stavební obsahují ohledně zřizování a udržování střech celou řadu předpisů a sice nejen ve příčině dotyčné budovy, nýbrž i ve příčině ochrany sousedů a veřejné bezpečnosti. Základní podmínky pro zřizování střech jsou tyto: Voda dešťová nesmí býti zpravidla odváděna na pozemek